

*Anne Sundvoll*

**Undersøkelse om kosthold  
blant spedbarn**

Notater

## **FORORD**

Undersøkelsen om kosthold blant spedbarn ble utført på oppdrag for Statens ernæringsråd. Kontaktperson hos oppdragsgiver var Britt Lande. I Statistisk sentralbyrå var Tore Vogt og Anne Sundvoll prosjektledere. Anne-Katrine Jernberg designet spørreskjemaet og Aud Eva Malmer var ansvarlig for dataregistreringen. Glenn-Erik Wangen stod for dataarbeidet mens Stein Opdahl var rådgiver for prosjektet.

# Innhold

1. Innledning.....	3
<b>2. Planlegging og gjennomføring.....</b>	<b>3</b>
2.1 Utvalg.....	3
2.2 Innsamlingsmetode .....	4
2.3 Utsending og svarinngang.....	4
<b>3. Resultater fra datainnsamlingen.....</b>	<b>6</b>
3.1. Svarprosent.....	6
3.2. Frafall.....	6
<b>4. Feilkilder og usikkerhet ved resultatene.....</b>	<b>6</b>
4.1. Utvalgsskjevhet.....	6
4.2. Innsamlings- og bearbeidingsfeil.....	7
4.3. Utvalgsvarians.....	9
<b>VEDLEGG.....</b>	<b>10</b>

- Informasjonsbrev
- Spørreskjema
- Informasjon til helsestasjonene
- Dokumentasjon av utvalgstrekkingen

<b>Nøkkeltall</b>	<b>Antall</b>	<b>Prosent</b>
Personer trukket ut	3000	
Avgang (døde, flyttet til utlandet)	3	
Bruttoutvalg	2997	100
Svar	2383	80
Frafall	614	20

<b>Viktigste årsak til frafall:</b>	<b>Antall</b>	<b>Prosent av frafallet</b>
Ubesvart skjema	558	91
Ønsket ikke å delta	46	7

## 1. Innledning

Statistisk sentralbyrå gjennomførte høsten 1998 en postal spørreskjemaundersøkelse om kosthold blant 6 måneder gamle barn. Oppdragsgiver for undersøkelsen var Statens ernæringsråd. Formålet med undersøkelsen var å kartlegge spisevanene til spedbarn ved 6 måneders alder. Resultatene fra undersøkelsen vil gi myndigheter og helsestasjoner økt kunnskap, slik at de får et bedre grunnlag for å fremme et godt kosthold og forebygge kostholdsrelaterte helseproblemer i denne aldersgruppen. Det er første gang at det gjennomføres en landsomfattende undersøkelse om kosthold blant spedbarn.

Helsestasjonene fikk på nyåret 1998 brev med informasjon om undersøkelsen. I analysen av datamaterialet vil opplysninger om kostholdet bli sett i relasjon til barnets vekst og utvikling. Måling av vekt og lengde ved 6-måneders alder inngikk derfor som en viktig komponent av kartleggingen.

## 2. Gjennomføring av datainnsamlingen

### 2.1. Utvalget

Bruttoutvalget bestod av 3000 spedbarn født i tidsperioden fra 27.04.98 til 17.05.98. Utvalget ble designet på den måten at startdatoen ble satt til 27.04., og så ble det trukket 3000 barn fortløpende, slik at det siste barnet i utvalget hadde fødselsdag 17.05. Ellers gjaldt to kriterier for å komme med i utvalget: Det skulle bare omfatte barn av mødre født i Norge, Sverige eller Danmark, og kun *ett* barn fra tvilling- eller trillingkull kom med i utvalget. Det endelige utvalget bestod av 1589 gutter (53,0 %) og 1411 jenter (47,0 %).

Datatilsynet har gitt tillatelse til å bruke dette personutvalget i inntil 10 år, for eventuelle oppfølgingsundersøkelser. Dette arbeidet er allerede i gang, og i april 1999 vil de samme mødre få tilsendt et nytt spørreskjema for å kartlegge spisevaner blant de da 1 år gamle

barna. Mødre som ikke ønsket å delta i den første kartleggingsrunden, blir imidlertid ikke fulgt opp.

## **2.2. Innsamlingsmetode og gjennomføring**

Undersøkelsen ble gjennomført ved hjelp av postalt spørreskjema. Omfanget var på 12 sider, og skjemaet var delt opp i følgende temaområder:

- Vekt og lengde ved fødsel og 6-måneders-alder
- Bakgrunns spørsmål om barnet
- Spørsmål om barnets kosthold
- Informasjon om spedbarnsernæring
- Bakgrunns spørsmål om mor til barnet

Temadel 1 (vekt og lengde) skulle fylles ut av personalet på helsestasjonen ved 6-måneders-kontrollen. Det var derfor viktig at mødrene fikk spørreskjemaet før de skulle på denne kontrollen, og at de var klar over at de skulle ta med seg spørreskjemaet dit.

Utfordringen bestod i å få påført vekt og lengde trass i at barna sjelden kommer på denne kontrollen nøyaktig på 6-måneders dagen. Noen kommer på denne kontrollen før 6-måneders dagen, andre en stund etterpå. Praksisen på dette området er svært forskjellig fra kommune til kommune.

En annen utfordring var at kostvanene pleier å endre seg hos barnet rundt 6-måneders alder. Det var derfor viktig at skjemaet ble besvart i tidsrommet tett opp til 6-måneders dagen.

For å løse disse utfordringene ble skjemaene sendt ut ca. 2 ½ uke før barnet fylte 6 måneder. De 3000 barna som var med i undersøkelsen er født i en treukers periode. Derfor sendte vi ut skjemaene i tre puljer.

De som returnerte spørreskjemaet i utfylt stand ble med i trekkingen av 5 gavekort á kr.2000,-.

## **2.2. Utsending og svarinngang**

Skjemaene ble sendt ut og purret i tre puljer. Tabell 1 viser datoer for utsendinger og antall utsendte i hver pulje. Innsjekking og registrering av innkomne skjema ble avsluttet ved utgangen av 1998.

2 uker etter første utsending sendte vi et kombinert takke-/påminningsbrev til alle i utvalget. I dette brevet minnet vi om å ta med spørreskjemaet på 6-månederskontrollen.

4 uker etter første utsending sendte vi purrebrev med skjema til de mødrene som til da ikke hadde svart. Også denne utsendingen ble fordelt på 3 puljer.

Et fåtall av respondentene (15 stk.) hadde glemt å få påført opplysninger om vekt og lengde på 6-månederskontrollen. De som innen utgangen av november hadde levert inn skjema uten disse opplysningene ble tilskrevet for at de skulle få påført disse dataene på et eget ark.

**Tabell 1: Dato og antall for utsendinger i hver pulje**

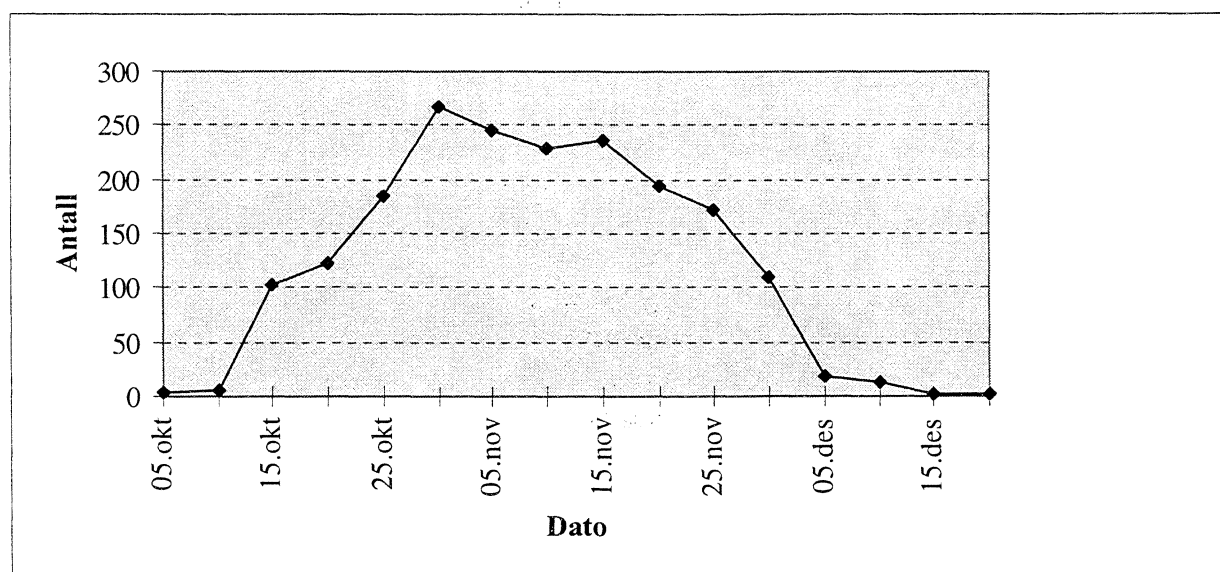
		<b>1. utsending</b> (brev + skjema)	<b>Takke-/påminningsbrev</b> (brev)	<b>Purring</b> (brev + skjema)
<b>1. pulje</b>	<b>Dato</b>	12.10	26.10	09.11
	<b>Antall</b>	1052	1052	700
<b>2. pulje</b>	<b>Dato</b>	19.10	02.11	16.11
	<b>Antall</b>	1095	1095	709
<b>3. pulje</b>	<b>Dato</b>	26.10	09.11	23.11
	<b>Antall</b>	853	853	581

Purringen i pulje 1 omfattet 67 prosent av personene i denne puljen. I pulje 2 og 3 ble henholdsvis 65 og 68 prosent purret.

Av de 3000 utsendte skjemaene ble 2383 returnert i utfylt stand. Dette gir en svarprosent på 80. Av erfaring vet vi at det vanligvis er god oppslutning om undersøkelser der barn er tema. Den gode svarprosenten bør også kunne gi oss en indikasjon på at utfyllingen av spørreskjemaet har gått svært greit for de fleste.

Spørreskjemaene ble innsjekket ved seksjon for intervjuundersøkelser før de ble sendt til seksjon for dataregistrering på Kongsvinger for optisk lesing. Skjemaene ble sjekket inn bolkevis, og vi kan derfor ikke presentere daglig statistikk for opptellingen. Figur 1 gir imidlertid en oversikt over svarinngangen etter opplysninger i skjemaet om hvilken dato spørreskjemaet ble fylt ut.

**Figur 1. Svarinngang etter utfyllingsdato**



Figur 1 viser at hovedtyngden av spørreskjemaene ble besvart mellom 25. oktober og 25. november. Fordelingen ovenfor gir også et rimelig godt inntrykk av den daglige skjemainngangen under innsjekkingsperioden.

### 3. Resultater fra datainnsamlingen

#### 3.1 Svarprosent

Tabell 2: Resultater fra datainnsamlingen. Antall og prosent

	Antall	Prosent
Personer trukket	3000	100
Avganger	3	
Bruttoutvalg	2997	100
Svar	2383	80
Frafall	614	20
	Antall	Prosent av frafallet
Frafallsårsaker		
Nektet å delta	46	7
Ikke returnert skjema	558	91
Returnert etter fristen	10	2

#### 3.2 Frafall

Frafallet utgjorde 614 skjema eller 20 prosent, hvorav 46 skjemaer ble returnert med kryss for nei på samtykkeerklæringen. 10 skjema ble returnert etter at fristen var utløpt (etter 31.12.98). Blant de 558 skjemaene som ikke kom i retur, må vi anta at noen har forlagt skjemaet, at andre ikke ønsket å delta og enkelte har glemt å sende inn det ferdigutfylte spørreskjemaet.

### 4. Feilkilder og usikkerhet ved resultatene

#### 4.1. Utvalgsskjevhet

I denne undersøkelsen har vi lagt opp til en totaltelling innenfor et gitt fødselsperiode for spedbarn født i 1998. Man må anta at undersøkelsesvariablene (her: kostholdet) i denne gruppen ikke skiller seg fra kostholdet til barn født på andre tider av året. En sammenstilling av populasjon og bruttoutvalg er ikke funnet nødvendig her med det utgangspunkt at likheten mellom "utvalg" (fødselsperioden som undersøkes) og "populasjon" (barn født 1998) i fordelingen av kjennemerker som barnets kjønn, mors alder og landsdel er funnet ivarettatt.

Frafall kan føre til utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant de som svarte enn blant de som ble forsøkt kontaktet (bruttoutvalget). Utvalgsskjevhet i forhold til et kjennemerke betyr ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre

kjennemerker. Omvendt innebærer godt samsvar mellom fordelingene blant dem som svarte og personene i bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt i forhold til andre kjennemerker.

Vi viser her en oversikt over fordeling av mors alder og geografisk tilknytning i brutto- og nettoutvalget.

**Tabell 3: Brutto- og nettoutvalg etter mors alder, og landsdel. Antall og prosent**

	Bruttoutvalg		Nettoutvalg	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I alt	2997	100,0	2383	100,0
<b>Alder</b>				
16-19 år	50	1,7	32	1,3
20-24 år	423	14,1	302	12,7
25-29 år	1092	36,4	867	36,4
30-34 år	951	31,8	789	33,1
35-39 år	400	13,3	330	13,8
40-44 år	79	2,6	61	2,6
45-49 år	2	0,1	2	0,1
<b>Landsdel</b>				
Oslo/Akershus	620	20,7	506	21,2
Østlandet ellers	735	24,5	559	23,5
Agder/Rogaland	451	15,0	366	15,4
Vestlandet	575	19,2	452	19,0
Trøndelag	276	9,2	226	9,5
Nord-Norge	340	11,3	274	11,5

Tabell 3 viser at svarvilligheten har vært noe større blant mødre over 30 år, sammenlignet med de yngre mødrene, noe som har gitt en viss underrepresentasjon av de yngste aldersgruppene i nettoutvalget. Med hensyn på landsdel er det bra samsvar mellom fordelingen i brutto- og nettoutvalget, selv om Østlandet utenom Oslo/Akershus har blitt noe underrepresentert i nettoutvalget.

## 4.2. Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse vil det kunne forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidingen.

Feil svar kan ha blitt avgitt fordi respondenten enten har mistolket noen spørsmål eller noen av de oppsatte svaralternativer. Feil kan også oppstå fordi mulige svaralternativer kan ha manglet eller respondenten rett og slett har krysset av feil.

Innsamlingsfeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som ømtålelige. Respondenten kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar. De vurderinger som ligger til grunn for svaret kan også bli påvirket av hva respondenten oppfatter som "sosialt ønskelig". I denne undersøkelsen er det rimelig å tro at blant annet spørsmål om amming, røyking under svangerskapet, mors utdanning og familiesituasjon kan oppfattes som sensitivt. I den grad



dette har skjedd, har det ikke gått ut over svarvilligheten. Nesten alle har svart på disse bakgrunnsspørsmålene.

Dataene fra spørreskjemaet ble registrert optisk av Statistisk sentralbyrå. Skjemaet ble forhåndstestet i scanneren, og preprogrammert etter instruks fra oppdragsgiver. Det kan ikke utelukkes at det kan ha oppstått feil under den optiske registreringen av skjemaene, men vi har ikke oppdaget slike feil under kontrollen av datamaterialet.

### Opplysninger om hvordan skjemaene ble registrert:

#### Hovedregler:

- Ubesvart ble registrert med blank. Dette gjalt både for tallfelt og avkryssningsruter.
- 99 ble lagt inn manuelt når det var satt flere enn ett kryss der det kun var tillatt med ett kryss:

#### Spesialtilfeller:

Spørsmål 4:	alternativ 01 og 04 avkrysset	01 valgt
	alternativ 02 og 04 avkrysset	02 valgt
	annet dobbeltkryss	03 valgt
Spørsmål 12: ganger pr. døgn:	kryss rett etter hverandre	høyeste valgt
	2 kryss med 1 eller 3 ruter imellom	miderste valgt
	2 kryss med 2 (eller 4) ruter mellom	høyeste gj.snitt valgt
ganger pr. uke	2 kryss	høyeste valgt
mengde	kryss rett etter hverandre	høyeste valgt
	2 kryss med 1 rute imellom	midterste valgt
	2 kryss med 2 ruter imellom	høyeste gj snitt valgt
	kryss for frekvens, ikke for mengde	laveste mengde
	kryss for mengde, ikke for frekvens	laveste frekvens

Spørsmål 16:	analogt til spm. 12	
Spørsmål 17:	flere kryss	laveste valgt
Spørsmål 19:	analogt til spm. 12	
Spørsmål 21:	analogt til spm. 12	
Spørsmål 28:	analogt til spm. 12	
Spørsmål 34:	flere kryss	høyeste valgt

Under den optiske lesingen oppstod ett viktig tolkningsproblem. Dette gjaldt for spørsmål 12, 16, 21 og 28 der man for hver kostenheter enten skulle velge antall ganger daglig *eller* antall ganger ukentlig. En optelling viser at dobbeltkryss har forekommet ved 50 anledninger i spørsmål 12, 219 ganger i spørsmål 16, 58 ganger i spørsmål 21 og 52 ganger i spørsmål 28. I disse tilfellene har vi foreløpig gitt svaret kode 99, og inngår foreløpig som gyldig svar.

Oppdragsgiver vil under etterarbeidet selv avgjøre hvordan de vil tolke disse svarene. Det samme tolkningsproblemet gjelder for spørsmål 35, der det ved 40 anledninger har blitt avkrysset for flere enn ett svaralternativ.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Slike feil kan oppstå f.eks. under avledninger (omkodinger). Gjennom ulike kontroller har man søkt å finne feil og rette opp disse.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller og det er klart at ikke alle feil oppdages.

### 4.3. Utvalgsvarians

Det ble ikke trukket utvalg i tradisjonell forstand til denne undersøkelsen. Men den valgte metoden og frafallet fører kun til at en har opplysninger for en del av populasjonen. Slutninger om populasjonen på grunnlag av fordelinger i nettoutvalget (de som svarte) må det derfor knyttes noe usikkerhet til.

Hvis en antar at nettoutvalget er et enkelt tilfeldig utvalg fra populasjonen, kan en benytte teorien om utvalgstrekkning til å illustrere usikkerheten i slike slutninger.

Tabell 4 viser at verdier observert i nettoutvalget er å oppfatte som estimater for tilsvarende størrelser i populasjonen. Standardavvikene for estimatene er mye mindre enn om utvalget hadde vært fra hele populasjonen, men usikkerheten er ikke helt neglisjerbar.

Generelt gjelder at populasjonsverdien med en sannsynlighet på 95 prosent ligger i et intervall  $\pm 2$  standardavvik omkring den observerte verdien. For et kjennemerke som observeres hos 50 prosent i utvalget, vil følgelig andelen i populasjonen med 95 prosents sannsynlighet ligge mellom 49,0 og 51,0 prosent.

Tabell 4: Standardavvik for prosenttall ved et utvalg på 2383 fra 2997 enheter

Prosent-tall	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	50/50
Standard-avvik	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5



Oslo 12.10.98

Saksbehandler: Tore Vogt, tlf: 800 830 28 (grønt nummer)

**Seksjon for intervjuundersøkelser**

Kongens gt.  
P.b. 8131 Dep  
N-0033 Osl  
Tel.: +47-22 86 45 0  
Fax: +47-22 86 49 7

Postgiro/ Postal account  
0801 50530C  
Bankgiro/ Bank account  
8200 01 3245

## **Spedkost-Undersøkelse om kosthold blant spedbarn i Norge**

Statistisk sentralbyrå skal gjennomføre en undersøkelse om kosthold blant spedbarn. Undersøkelsen gjennomføres på oppdrag for Statens ernæringsråd og Statens næringsmiddeltilsyn. Undersøkelsen tar sikte på å kartlegge spisevanene til spedbarn som er ca. 6 måneder gamle.

Du er mor til en av de 3000 spedbarna som er trukket ut til å delta i undersøkelsen. Det er frivillig å delta, men for at vi skal få gode resultater er det viktig at de som er trukket ut blir med. **Vi kan ikke erstatte deg med en annen.**

Dersom du ved siste fødsel fikk tvillinger eller trillinger, skal du svare for det barnet som ble født først.

**I analysen av datamaterialet er det viktig å ha nøyaktige opplysninger om barnets høyde og vekt. Vi ber deg derfor om å ta med spørreskjemaet til helsestasjonen ved 6-månederskontrollen for påføring av vekt og høydedata. Hvis skjemaet ikke blir tatt med på helsestasjonen, skrives disse opplysningene inn i skjemaet hjemme.**

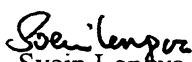
Spørreskjemaet skal leses optisk. Se veiledning på første siden i spørreskjemaet. **Bruk helst blå eller svart penn.**

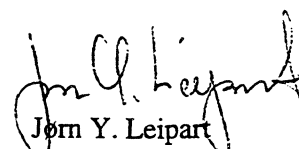
Undersøkelsen er godkjent av Datatilsynet og personopplysninger vil bli behandlet etter lovbestemte regler. De som besvarer dette spørreskjemaet vil sannsynligvis bli kontaktet igjen om et halvt år for å få kartlagt spisevanene til barna sine som da er ca. 1 år. For å ha mulighet for senere oppfølgingsstudier vil Statistisk sentralbyrå oppbevare dataene med personkode i inntil 10 år etter at denne undersøkelsen er avsluttet. **Det vil aldri bli kjent utenfor SSB hva den enkelte har svart. Statens Ernæringsråd vil kun få tilgang til en anonymisert kopi av datamaterialet for sine analyser.**

Dersom du ønsker mer informasjon kan du ringe nummeret øverst på denne siden, eller ringe Britt Lande, Statens ernæringsråd. Hennes telefonnummer er 22 24 90 78/22 24 90 61.

På forhånd takk for hjelpen! *Returner spørreskjemaet i vedlagte frankerte svarkonvolutt.*  
**De som deltar vil være med i trekningen av 5 gavekort av kr 2000,-.**

Med vennlig hilsen

  
Svein Longva  
Adm. direktør

  
Jørn Y. Leipart  
Seksjonssjef



Oslo 12.10.98

Saksbehandlar: Tore Vogt, telefon 800 83 028 (grønt nummer)

**Seksjon for intervjuundersøkelser**

Kongens gt. 6  
P.b. 8131 Dep.  
N-0033 Oslo  
Tel.: +47-22 86 45 00  
Fax: +47-22 86 49 73

Postgiro/ Postal account:  
0801 5053004  
Bankgiro/ Bank account:  
8200 01 32450

## **Spedkost-Undersøking om kosthald blant spedbarn i Noreg**

Statistisk sentralbyrå skal gjennomføre ei undersøking om kosthald blant spedbarn. Undersøkinga vert gjennomført på oppdrag for Statens ernæringsråd og Statens næringsmiddeltilsyn. Føremålet med undersøkinga er å få meir informasjon om etevanane til barn som er ca. 6 månader gamle.

Du er mor til eit av dei 3000 spedbarna som er trekte ut til å vere med i undersøkinga. Du står fritt til å velje om du vil vere med, men for at vi skal få gode resultat, er det viktig at dei som er trekte ut svarar på spørsmåla våre. **Vi kan ikkje erstatte deg med ein annan.**

Dersom du fekk tvillingar eller trillingar ved siste fødsel, skal du svare for det barnet som ble fødd først.

**Sidan vi treng nøyaktige opplysningar om høgde og vekt til barnet, ber vi deg om å ta med spørjeskjemaet til helsestasjonen ved 6-månadarskontrollen. Dei som arbeider ved helsestasjonen, skal føra på vekt og høgdedata. Hvis du ikkje tek med deg skjemaet til helsestasjonen, ber vi deg om å skrive desse opplysningane inn i skjemaet heime.**


Spørjeskjemaet skal lesast optisk, og det er difor fint om du følgjer instruksjen på første sida i spørjeskjemaet. **Bruk helst blå eller svart penn.**

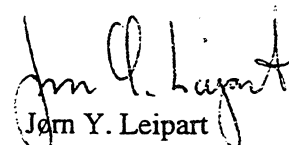
Undersøkinga er godkjent av Datatilsynet og opplysningane vil bli behandla etter lovfesta reglar. Dei som tek del i denne undersøkinga vil sannsynlegvis bli trekte ut til å vere med i ei ny undersøking om 6 månadar når barnet er 1 år. For at det skal vere mogleg å bruke det same utvalet ved seinare undersøkingar vil SSB behalde dataene med personkode i inntil 10 år etter at denne undersøkinga er ferdig. **Ingen andre enn SSB vil få tilgang til desse opplysningane. Statens Ernæringsråd vil kun få ein anonymisert kopi av datamaterialet.**

Dersom du ønskjer meir informasjon kan du ringe nummeret øverst på sida, eller ringe Britt Lande, Statens ernæringsråd. Hennes telefonnummer er 22 24 90 78/ 22 24 90 61.

På førehand takk for hjelpa! *Returner skjemaet i den frankerte svarkonvolutten som ligg ved.*  
**Dei som tek del i undersøkinga vil vere med i trekninga om 5 gavekort på kr. 2000,-,**

Med venleg helsing

  
Svein Longva  
Adm.direktør

  
Jørn Y. Leipart  
Seksjonssjef



**Statistisk sentralbyrå**  
Statistics Norway

Oslo 26.10.98

Saksbehandler: Tore Vogt, Telefon 800 83 028 (Grønt nummer)

Seksjon for intervjuundersøkelser

Kongens gt.  
P.b. 8131 Dep  
N-0033 Oslo  
Tel.: +47-22 86 45 0  
Fax: +47-22 86 49 7

Postgiro/ Postal account  
0801 505300  
Bankgiro/ Bank account  
8200 01 3245

## UNDERSØKELSE OM KOSTHOLD BLANT SPEDBARN

### Takk for hjelpen!

Vi vil gjerne takke alle dere som allerede har svart på spørreskjemaet om kosthold blant spedbarn, som dere fikk tilsendt for ca. 14 dager siden. Så langt har vi fått mange svar. *Dersom du enda ikke har rukket å fylle ut skjemaet, vil vi sette stor pris på om du kan ta deg tid til det.*

Barnet har kanskje enda ikke vært på 6-månederskontrollen. Vi ber deg om å ta med skjemaet på denne kontrollen for påføring av opplysninger om barnets vekt og lengde. Hvis du har glemt å ta med skjemaet på kontrollen, eller hvis barnet har vært på 6-månederskontroll før du mottok skjemaet, ber vi deg om å skrive inn opplysninger om barnets vekt og lengde på skjemaet selv. Dersom barnet ikke kommer til 6-månederskontroll i løpet av november 1998, ber vi deg likevel om å besvare skjemaet så godt du kan.

Det er frivillig å delta, men det er svært viktig for resultatet av undersøkelsen at så mange som mulig svarer. *Selv om det er mor til barnet som har fått tilsendt spørreskjemaet, kan selvfølgelig far eller andre foresatte til barnet også besvare skjemaet.*

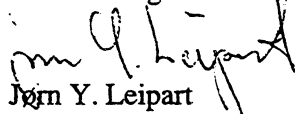
Som tidligere nevnt er alle svar underlagt taushetsplikt. Det vil aldri bli kjent utenfor Statistisk sentralbyrå hva den enkelte har svart.

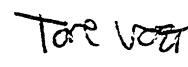
Dersom du ønsker mer informasjon kan du ringe nummeret øverst på denne siden, eller ringe til Britt Lande i Statens ernæringsråd. Hennes telefonnummer er 22 24 90 78 / 22 24 90 61.

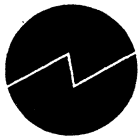
*Returner spørreskjemaet i den frankerte svarkonvolutt som fulgte med spørreskjemaet. Vi minner om at de som deltar blir med i trekningen av 5 gavekort på kr. 2000,-.*

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

  
Jørn Y. Leipart  
Seksjonssjef

  
Tore Vogt  
Planlegger



# Statistisk sentralbyrå

Statistics Norway

Oslo 26.10.98

Saksbehandlar: Tore Vogt, Telefon 800 83 028 (grønt nummer)

**Seksjon for intervjuundersøkingar**

Kongens gt. 6  
P.b. 8131 Dep.  
N-0033 Oslo  
Tel.: +47-22 86 45 00  
Fax: +47-22 86 49 73

Postgiro/ Postal account:  
0801 5053004  
Bankgiro/ Bank account:  
8200 01 32450

## UNDERSØKING OM KOSTHALD BLANT SPEDBARN

**Takk for hjelpa!**

Vi vil gjerne takke alle dykk som allereie har svart på spørjeskjemaet om kosthald blant spedbarn, som de fekk i posten for om lag 14 dagar sidan. Så langt har vi motteke mange svar. *Dersom du ikkje har hatt høve til å fylle ut skjemaet enno, vil vi setje stor pris på om du tek deg tid til det.*

Barnet har kanskje ikkje vore på 6-månadarskontrollen enno. Vi ber deg om å ta med spørjeskjemaet når de skal dit. Dei som arbeider ved helsestasjonen, skal føre på vekt og lengde. Hadde du ikkje med deg skjemaet til helsestasjonen, eller om barnet var på kontrollen før du fekk skjemaet, ber vi deg om å skrive opplysningane om vekt og lengde sjølv. Dersom barnet ikkje skal på kontrollen innan utgangen av november, ber vi deg likevel om å svare på skjemaet så godt du kan.

Du står fritt til å velje om du vil vere med, men for at vi skal få gode resultat er det viktig at dei som er trekte ut svarar på spørsmåla våre. *Sjølv om det var mor som fekk skjemaet, kan sjølvsagt far eller andre føresette fylle ut skjemaet.*

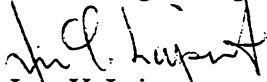
Alle svara er underlagde teieplikt. Det vil aldri bli kjent utanfor Statistisk sentralbyrå kva den enkelte har svara.

Dersom du ønskjer meir informasjon, kan du ringe nummeret øvst på sida, eller til Britt Lande i Statens ernæringsråd. Hennar telefonnummer er 22 24 90 78 / 22 24 90 61.

**Returner skjemaet i den frankerte svarkonvolutten som følgde med skjemaet. Dei som tek del i undersøkinga vil vere med i trekkinga om 5 gåvekort på kr. 2000,-.**

På førehand takk for hjelpa!

Med venleg helsing

  
Jørn Y. Leipart  
Seksjonssjef

  
Tore Vogt  
Planlegger



**Statistisk sentralbyrå**  
Statistics Norway

Oslo 11.11.98

Saksbehandler: Tore Vogt, Telefon 800 83 028 (Grønt nummer)

**Seksjon for intervjuundersøkelser**

Kongens g.

P.b. 8131 D

N-0033 C

Tel.: +47-22 86 45

Fax: +47-22 86 49

Postgiro/ Postal accou.

0801 50530

Bankgiro/ Bank accou.

8200 01 324

## Har du husket å sende oss spørreskjemaet om kosthold blant spedbarn?

Vi sendte deg et spørreskjema om spedkost for ca. 1 måned siden. Vi håper at du har anledning til å fylle det ut og sende det tilbake til oss en av de nærmeste dagene. Hvis du allerede har returnert skjemaet til oss, takker vi for hjelpen!

Hvis barnet ditt skal til kontroll på helsestasjonen innen utgangen av november, ber vi deg om å ta med skjemaet til helsestasjonen for påføring av opplysninger om barnets vekt og lengde. Hvis barnet ikke kommer til 6-måneders kontroll i løpet av november, ber vi deg likevel om å svare på skjemaet så godt du kan og sende det til oss en av de nærmeste dagene.

Det er frivillig å delta, men det er svært viktig for resultatet av undersøkelsen at så mange som mulig svarer. *Selv om det er mor til barnet som har fått tilsendt spørreskjemaet, kan selvfølgelig far eller andre foresatte til barnet også besvare skjemaet.*

Som tidligere nevnt er alle svar underlagt taushetsplikt. Det vil aldri bli kjent utenfor Statistisk sentralbyrå hva den enkelte har svart.

Dersom du ønsker mer informasjon kan du ringe nummeret øverst på denne siden, eller ringe til Britt Lande i Statens ernæringsråd. Hennes telefonnummer er 22 24 90 78 / 22 24 90 61.

*Returner spørreskjemaet i vedlagte svarkonvolutt. Vi minner om at de som deltar blir med i trekningen av 5 gavekort på kr. 2000,-.*

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Jørgen Y. Leipart  
Seksjonssjef

Tore Vogt  
Planlegger



Oslo 11.11.98

Saksbehandlar: Tore Vogt, Telefon 800 83 028 (grønt nummer)

**Seksjon for intervjuundersøkingar**

Kongens gt. 6

P.b. 8131 Dep

N-0033 Oslø

Tel.: +47-22 86 45 00

Fax: +47-22 86 49 70

Postgiro/ Postal account

0801 505300

Bankgiro/ Bank account

8200 01 324500

## Har du hugsa å sende oss spørjeskjemaet om kosthald blant spedbarn?

Ei tid tilbake sendte vi deg eit spørjeskjema om kosthald blant spedbarn. Vi håpar du har høve til å fylle det ut og sende det tilbake til oss ein av dei næraste dagane. Om du allereie har sendt oss skjemaet, takkar vi for hjelpa!

Dersom barnet skal på 6-månadarskontrollen innan utgangen av november, ber vi deg om å ta med spørjeskjemaet når de skal dit. Dei som arbeider på helsestasjonen skal føre på vekt og lengde. Dersom barnet ikkje skal på kontrollen innan utgangen av november, ber vi deg likevel om å svare på skjemaet så godt du kan og sende det tilbake til oss ein av dei næraste dagane.

Du står fritt til å velje om du vil vere med, men for at vi skal få gode resultat er det viktig at dei som er trekte ut svarar på spørsmåla våre. *Sjølv om det var mor som fekk skjemaet, kan sjølvsagt far eller andre føresette fylle ut skjemaet.*

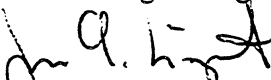
Alle svara er underlagde teieplikt. Det vil aldri bli kjent utanfor Statistisk sentralbyrå kva den enkelte har svara.

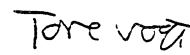
Dersom du ønskjer meir informasjon, kan du ringe nummeret øvst på sida, eller til Britt Lande i Statens ernæringsråd. Hennar telefonnummer er 22 24 90 78 / 22 24 90 61.

**Returner skjemaet i den frankerte svarkonvolutten som ligg ved. Dei som tek del i undersøkinga vil vere med i trekkinga om 5 gåvekort på kr. 2000,-.**

På førehand takk for hjelpa!

Med venleg helsing

  
Jørn Y. Leipart  
Seksjonssjef

  
Tore Vogt  
Planlegger



+

## SPEDKOST - 6 måneder

### Undersøkelse av kostholdet blant spedbarn i Norge

+

Kryss av for "Ja" i ruten under dersom du samtykker i å delta i undersøkelsen. Dersom du ikke ønsker å delta, kryss av for "Nei" og returner skjemaet.

 Ja

 Nei

+

Hvis du ikke kan gi et helt nøyaktig svar, så fyll ut etter beste skjønn. Hvis det er spørsmål du ikke kan svare på, så la det stå åpent. Det utfylte skjemaet vil bli lest av en maskin og du vil derfor finne små kryss rundt omkring i skjemaet. Dette er bare justeringsmerker for at maskinen skal klare å skille sidene fra hverandre og du trenger ikke å bry deg om disse. Bruk blå eller svart penn/tusj ved utfylling.

Det er viktig at du går frem slik:

- i de små boksene setter du kryss for det svaret som passer best.
- i de store boksene skriver du tall eller blokkbokstaver.

Eksempel: Avkrysning, slik:  Ikke slik:

Tall:

Bokstaver:

+

Husk å ta med spørreskjemaet til helsestasjonen ved 6-månederskontrollen for påføring av opplysninger om barnets vekt/- og lengde.

#### Fylles ut på helsestasjonen ved 6-månederskontrollen

Dato for 6-mnd-kontrollen:

dag mnd

Barnets vekt (6 mnd):

 g

Barnets lengde (6 mnd):

 cm

Fødselsvekt:

 g

Lengde ved fødsel:

 cm

+

1. Dato for utfylling av skjema:

dag	mnd

+

### Bakgrunnsspørsmål om barnet

2. Når ble barnet født i forhold til ultralydstermin?

- I 38. svangerskapsuke eller senere  
 Før 38. svangerskapsuke

3. Hvor mange barn har mor født?

- 1 barn  
 2 barn  
 3 barn  
 4 barn eller flere

+

4. Hvem fyller ut skjemaet?

- Barnets mor  
 Barnets far  
 Både far og mor  
 Annen person

+

### Spørsmål om barnets kosthold

#### Morsmelk

5. Hva slags melk/annen drikke fikk barnet den første leveuken?

*Her kan du sette flere kryss*

- Morsmelk  
 Vann  
 Sukkervann  
 Morsmelkerstatning  
 Vet ikke/husker ikke  
 Annet

+

6. Får barnet morsmelk nå?

*Sett kun ett kryss her*

- Ja, barnet får bare morsmelk (og eventuelt vann, tran eller annet kosttilskudd)  
 Ja, barnet får morsmelk sammen med morsmelkerstatning/annen melk/juice/saft o.l. /fast føde  
 Nei, men barnet har fått morsmelk tidligere ↪ *Gå til spørsmål 9*  
 Nei, barnet har aldri fått morsmelk ↪ *Gå til spørsmål 10*

7. Hvor mange ganger i døgnet får barnet vanligvis morsmelk nå?

*Regn også med de gangene barnet bare får morsmelk til trøst eller kos, dag- og nattetid*

- 1 gang  
 2-3 ganger  
 4-5 ganger  
 6-7 ganger  
 8-9 ganger  
 10 ganger eller flere

+

8. Får barnet vanligvis noe i tillegg til morsmelk nå?

Med fast føde menes alle andre matvarer enn melk, vann, saft/juice/annen drikke og kosttilskudd. Fast føde inkluderer velling selv om denne er tyntflytende.

Sett kun ett kryss her

- Bare morsmelk (og eventuelt vann, tran eller annet kosttilskudd) ⇨ Gå til spørsmål 21
- Morsmelk og morsmelkerstatning/annen melk ⇨ Gå til spørsmål 11
- Morsmelk og morsmelkerstatning/annen melk og juice/saft o.l. ⇨ Gå til spørsmål 11
- Morsmelk og morsmelkerstatning/annen melk og fast føde ⇨ Gå til spørsmål 11
- Morsmelk og morsmelkerstatning/annen melk og fast føde og juice/saft o.l. ⇨ Gå til spørsmål 11
- Morsmelk og fast føde ⇨ Gå til spørsmål 14
- Morsmelk og juice/saft o.l. ⇨ Gå til spørsmål 21

+

9. Hvor gammelt var barnet da det sluttet å få morsmelk?

Sett kun ett kryss her

+

Uker							Måneder									
1	2	3	4	5	6	7	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6	6,5
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

10. Hva var viktigste og nest viktigste grunn til at mor ikke ammet barnet eller har sluttet å amme det?

Sett kun ett kryss for viktigste grunn og ett kryss for nest viktigste grunn

+

	Viktigste grunn	Nest viktigste grunn
Mor begynte å arbeide/å studere.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Barnet sykt/for tidlig født.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Mor syk/medisinbruk.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Brystoperert.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
For lite melk.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sugeproblemer.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Barnet ville ikke.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Barnet biter/har fått tenner.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Bekymring/stress/sliten.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Brystbetennelse/tilstoppede melkeganger.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kolikk/urolog barn.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Såre brystvorter.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ingen spesielle problemer, men ønsket ikke å amme lenger.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Andre grunner.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

+

+

## Morsmelkerstatning/annen melk

11. Hvor gammelt var barnet da det begynte med morsmelkerstatning/annen melk i tillegg til eller istedenfor morsmelk?

Her regnes både det som drikkes og det som du selv tilsetter i grøt eller annen mat.

Sett kun ett kryss her

Uker							+	Måneder									
1	2	3	4	5	6	7		2	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6	6,5
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

12. Hvor ofte drikker barnet vanligvis morsmelkerstatning/annen melk i tillegg til eller istedenfor morsmelk, og hvor mye drikker barnet vanligvis pr. gang ?

Se mengdeangivelser på bildeark - bilde nr. 1. Velg mengde A, B, C eller D. Sett kryss i ruten som er nærmest den mengden barnet vanligvis får pr. gang. Hvis mengden varierer mye fra måltid til måltid, prøv å anslå en gjennomsnittsmengde og kryss av for nærmeste mengdealternativ. 100 ml = 1 dl

For hver melketype settes kun ett kryss for hvor ofte, enten ganger pr. døgn eller ganger pr. uke. I tillegg settes ett kryss for hvor mye barnet vanligvis drikker pr. gang.

	Hvor ofte?						Hvor mye?				
	Ganger pr. døgn eller					Ganger pr. uke		Mengde (ml) pr. gang			
	1	2	3	4	5 el. flere	1-3	4-6	60 A	120 B	180 C	240 D
Aldri/ sjeldnere enn hver uke											
Collett vanlig .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Collett med omega 3 .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
NAN vanlig .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
NAN HA1 .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Helmelk (søt og sur) .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lettmelk (søt og sur) .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Skummet melk (søt og sur) .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kumelkblanding (kumelk-vann-sukker) .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annen morsmelkerstatning/ annen melk; .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
oppgi type.....											

13. Hvilke av følgende melketyper har barnet fått de første levemånedene ?

Kryss av for hvilken melketype barnet i hovedsak har fått i hver levemåned, enten i tillegg til eller istedenfor morsmelk. Her regnes både det som drikkes og det som du selv tilsetter i grøt eller annen mat. Sett kryss for alle levemånedene barnet har fått melketypen.

	Levemåned						
	1	2	3	4	5	6	7
Collett vanlig .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Collett med omega 3 .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
NAN vanlig .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
NAN HA1 .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Helmelk (søt og sur) .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lettmelk (søt og sur) .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Skummet melk (søt og sur) .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kumelkblanding (kumelk-vann-sukker) .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annen morsmelkerstatning/ annen melk .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

## Fast føde

14. Har barnet begynt å få fast føde?

Ja

Nei → *Gå til spørsmål 21*

+

15. Hvor gammelt var barnet da det første gang fikk fast føde?

*Sett kun ett kryss her*

+

Uker								Måneder									
1	2	3	4	5	6	7		2	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6	6,5
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

+

16. Hvor ofte pleier barnet å spise følgende mat nå?

*For hver matvare sett kun ett kryss for hvor ofte, enten ganger pr. dag eller ganger pr. uke*

**Hvor ofte?**

		Ganger pr. dag				eller	Ganger pr. uke	
<i>Aldri/sjeldnere enn hver uke</i>	1	2	3	4 el. flere		1-3	4-6	
<b>Industri framstilt grøt/velling:</b>								
Nestlé grøt - tilberedes med melk .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Nestlé grøt - tilberedes med vann .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Semper grøt .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Semper drikkegrøt/velling .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
<b>Hjemmelaget grøt av:</b>								
Grovt/sammalt mel .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Hirse .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Jernberiket hvetemel (Nordkronen) .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Fint/hvitt mel/kavring/semulje .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Helios barnemel .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
<b>Industri framstilt middag på glass:</b>								
Grønnsaker på glass .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Grønnsaker og kjøtt på glass .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
<b>Hjemmelaget middag:</b>								
Potet-/grønnsakmos .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Kjøtt og grønnsaker/potet .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Fisk og grønnsaker/potet .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Annen hjemmelaget middag .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
<b>Mellommåltider/frukt/dessert:</b>								
Banan .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Hjemmelaget mos av annen frukt/bær .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Frukt-/bærmos på glass .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Yoghurt .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Is .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Kjeks/kaker .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	

+

+

17. Hvor gammelt var barnet da det fikk følgende matvarer for første gang?

Sett kun ett kryss for hver matvare

+

Måneder

	Ikke fått	1	2	3	4	5	6	7
+ Mais-, ris-, hirsegrøt.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Havre-, hvete-, kavringsgrøt.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Banan.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annen frukt-/bærmos.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Potet-/grønnsakmos.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Moset kjøtt/grønnsaker/potet.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Moset fisk/grønnsaker/potet.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Yoghurt.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Drikkegrøt/velling.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Brød.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

18. Dersom barnet får grøt, hva slags væske tilsettes vanligvis grøten ved tilberedning/koking?

Hvis det vanligvis brukes mer enn én type væske i grøten, settes flere kryss

- Vann
- Morsmelk
- Morsmelkerstatning
- Annen melk (kumelk)
- Annet

+

19. Dersom barnet får Nestlé grøt eller Semper grøt, hvor store porsjoner spiser barnet vanligvis til hvert måltid?

Se mengdeangivelser på bildeark - bilde nr. 2. Velg mengde A, B, C, D, E eller F. Sett kryss i ruten som er nærmest den mengden barnet vanligvis får pr. gang. Hvis mengden varierer mye fra måltid til måltid, prøv å anslå en gjennomsnittsmengde og kryss av for nærmeste mengdealternativ. Sett kun ett kryss her

+

Mengde ferdig grøt pr. måltid

	Noen ts A	½ dl B	1 dl C	1 ½ dl D	2 dl E	2,5 dl F
Nestlé grøt eller Semper grøt.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

20. Dersom barnet får grøt eller middagsmat, tilsettes vanligvis noe ekstra fett (smør, margarin, olje) i grøten eller middagsmaten?

Her kan du sette flere kryss

- Ja, i grøten
- Ja, i middagsmaten
- Nei, verken i grøten eller middagsmaten

+

## Vann, saft, juice o.l.

21. Hvor ofte pleier barnet å drikke vann, saft, juice o.l.?

For hver drikk settes kun ett kryss for hvor ofte, enten ganger pr. døgn eller ganger pr. uke

Hvor ofte?

	Aldri/sjeldnere enn hver uke	Ganger pr. døgn				eller	Ganger pr. uke	
		1	2	3	4	5 el. flere	1-3	4-6
Vann .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Barnesaft på glass/flaske .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Saft, sukret .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Saft, kunstig søtet .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Juice .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Nypeekstrakt .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Urtete .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Brus/søtt mineralvann .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

22. Dersom barnet får barnesafter, saft, juice eller lignende, hvor gammelt var barnet da det begynte å få dette?

Sett kun ett kryss her

Uker							Måneder									
1	2	3	4	5	6	7	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6	6,5
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

## Andre spørsmål om kostholdet

23. Er det noen matvarer det kunne vært aktuelt å gi barnet, men som du unngår å gi fordi du er redd barnet kan reagere med allergi/intoleranse?

Ja

Nei ⇨ Gå til spørsmål 25

24. Hvilke matvarer/ingredienser i matvarer unngår du å gi barnet?

Her kan du sette flere kryss

Hvete

Havre

Rug

Bygg

Vanlig melk

Morsmelkerstatning

Appelsin/appelsinjuice

Fisk

Nøtter

Erter

Egg

Soya

Matvarer med tilsetningsstoffer

Annet

25. Har barnet hatt problemer i forhold til spising/mat?

Ja

Nei ⇨ Gå til spørsmål 27

26. Hvilke problemer har barnet hatt i forhold til spising/mat?

Her kan du sette flere kryss

- Dårlig matlyst
- Problemer med svelging, suging
- Allergi/intoleranse mot enkelte matvarer
- Andre problemer;

oppgi hvilke: .....

Tran, vitamin- og mineraltilskudd

27. Får barnet tran eller annet vitamin- og mineraltilskudd (kosttilskudd) nå?

- Ja
- Nei, men barnet har fått tran/kosttilskudd tidligere ⇨ *Gå til spørsmål 29*
- Nei, barnet har aldri fått tran/kosttilskudd ⇨ *Gå til spørsmål 31*

28. Hvor ofte får barnet vanligvis tran eller annet kosttilskudd, og hvor mye får barnet pr. gang?

Sett ett kryss for hvor ofte, enten ganger pr. dag eller ganger pr. uke og ett kryss for mengde pr. gang

Det er satt opp to mengder for en teskje; 3 ml (liten teskje) og 5 ml (stor teskje)

	Aldri/sjeldnere enn hver uke	Hvor ofte?				Hvor mye?			
		Ganger pr. dag eller		Ganger pr. uke		Mengde pr. gang			
		1	2	3 el. flere	1-3	4-6	1 ts 3ml	1 ts 5ml	1 bs 7ml
Tran.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Biovit.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sanasol.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Collett spedbarnsvitaminer ....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annet kosttilskudd.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

29. Hvor gammelt var barnet da det begynte å få tran eller annet kosttilskudd?

Sett kun ett kryss her

Uker							Måneder									
1	2	3	4	5	6	7	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6	6,5
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>



30. Hvilke av følgende kosttilskudd (tran inkludert) har barnet fått de første levemånedene?  
 Sett kryss for alle levemånedene barnet har fått tran/kosttilskudd

+

	Levemåned						
	1	2	3	4	5	6	7
Tran.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Biovit.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sanasol.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Collett spedbarnsvitaminer .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annet kosttilskudd.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

+

### Informasjon om spedbarnsernæring

31. Hvor har du fått informasjon om amming/spedbarnsernæring, og hvordan vurderer du denne informasjonen?

Sett ett kryss i hver linje

+

	Svært nyttig	Nyttig	Lite nyttig	Unyttig	Ikke fått informasjon
Føde-/barselavdelingen.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Helsestasjonen.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Helsepersonell utenfor helsestasjonen.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Homøopat.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Familie/kjente .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ammehjelpen.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Brosjyren: «Mat for spedbarn» .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Brosjyren: «Hvordan du ammer ditt barn» .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Bøker og/eller oppslagsverk .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Videoen: «Bryst er best».....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Aviser/TV/Ukeblad .....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Reklamemateriell.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Butikken.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annet.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

32. Ønsker du mer informasjon om spedbarnsernæring?

+

Ja

Nei ⇨ *Gå til spørsmål 34*

Vet ikke ⇨ *Gå til spørsmål 34*

+

---

33. Hvilke tema(er) er det du særlig ønsker mer informasjon om i forhold til spedbarnsernæring?  
*Her kan du sette flere kryss. (Dersom det ikke er plass til alle ønsker i svarrubrikken, skriv inn det du synes er viktigst)*

- Amming
- Bruk av morsmelkerstatning/annen melk enn morsmelk +
- Tidspunkt for når barnet skal begynne med fast føde
- Hvordan barnet skal begynne med fast føde
- Hjemmelaget spedbarnsmat/hvordan lage spedbarnsmaten selv
- Tran/kosttilskudd
- Valg av grøttypen
- Matvareallergi/-intoleranse
- Fett i spedbarnsmaten +
- Andre tema;

oppgi hvilke: .....

+

### Bakgrunnsspørsmål om moren

34. Hvilken utdanning har barnets mor?  
*Sett kun ett kryss for høyeste fullførte utdanning*

- 9-årig skole eller kortere
- 9-årig skole og folkehøgskole eller annen ett-årig utdanning
- Videregående skole/gymnas
- Fagbrev
- Høyskole- eller universitetsutdanning på 4 år eller mindre +
- Høyskole- eller universitetsutdanning på mer enn 4 år
- Annet

---

35. Hvordan var mors arbeidssituasjon før barnet ble født?  
*Sykemeldinger i forbindelse med svangerskapet skal ikke regnes med. Dersom flere alternativer passer, kryss av for det alternativet som passer best. Sett kun ett kryss*

- |   |  |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> Utearbeidende heltid         | <input type="checkbox"/> Uføretrygdet      |
| <input type="checkbox"/> Utearbeidende deltid         | <input type="checkbox"/> Under attføring   |
| <input type="checkbox"/> Hjemmearbeidende             | <input type="checkbox"/> Student/skoleelev |
| <input type="checkbox"/> Sykemeldt før hun ble gravid | <input type="checkbox"/> Arbeidsledig      |
| <input type="checkbox"/> Permisjon                    | + <input type="checkbox"/> Annet           |
-

---

36. Hvordan er mors familiesituasjon?

*Sett kun ett kryss her*

- Gift/Samboer  
 Bor alene med barnet/barna  
 Annet

+

---

37. Røykte mor under svangerskapet?

*Sett kun ett kryss her*

- Nei  
 Ja, men sluttet i løpet av svangerskapet  
 Ja, av og til (ikke hver dag )  
 Ja, 1-9 sigaretter pr. dag  
 Ja, 10 sigaretter eller flere pr. dag

+

---

38. Røyker mor nå?

*Sett kun ett kryss her*

- Nei  
 Ja, av og til (ikke hver dag)  
 Ja, 1-9 sigaretter pr. dag  
 Ja, 10 sigaretter eller flere pr. dag

+

---

39. Har barnets foreldre eller søsken astma/allergi, eller har de hatt slike plager tidligere?

*Her kan du sette flere kryss*

- Nei  
 Mor har/har hatt astma/allergi  
 Far har/har hatt astma/allergi  
 Barnets søsken har/ har hatt astma/allergi

+

---

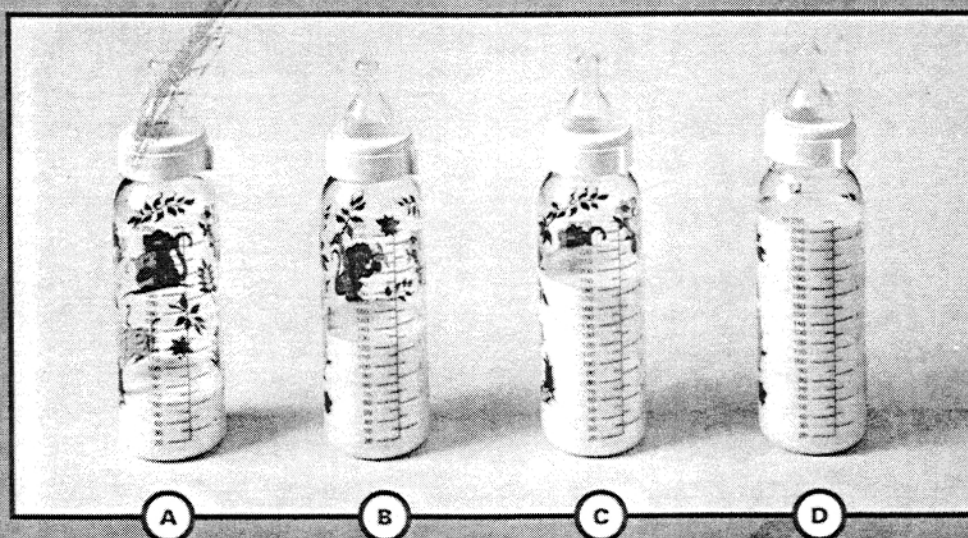
+

Tusen takk for at du tok deg tid til å besvare spørsmålene!

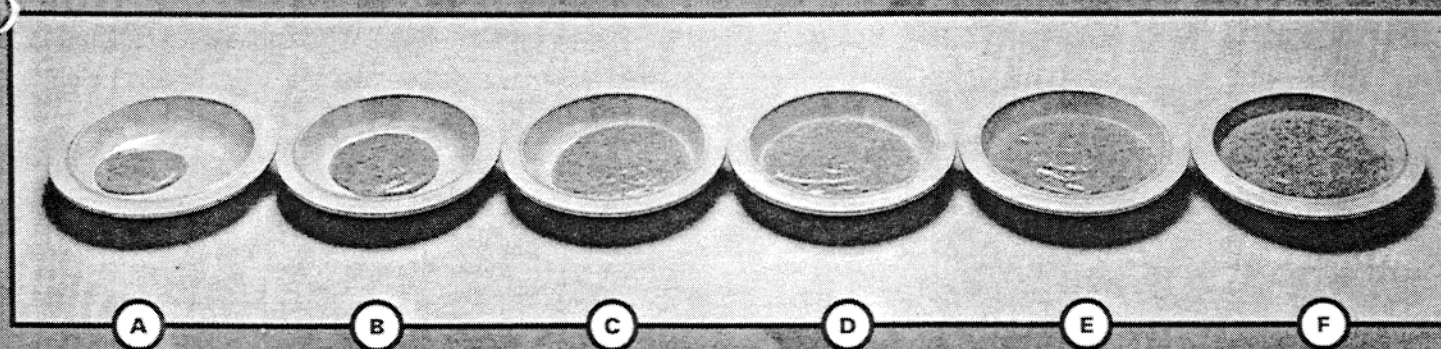
Skjemaet legges i vedlagte svarconvolutt, men vent med å lime den igjen til barnets vekt og lengde er ført inn på skjemaet ved 6-månederskontrollen på helsestasjonen. Skjemaet må ikke brettes.

Bildene på denne siden er tenkt som hjelp for deg til å oppgi hvor store porsjoner barnet vanligvis drikker eller spiser pr. gang. Bildene består av 4-6 alternativer - merket A, B, C, D, (E, F). Velg det alternativ som stemmer best med den mengden barnet ditt vanligvis spiser. Omrisset av tallerkenen er gjengitt i full størrelse på baksiden av skjemaet.

### 1. MORSMELKERSTATNING/ANNEN MELK



### 2. GRØT



Til landets helsestasjoner

Dato: 06.10.98

Vår ref.: 7e-3

Deres ref.:

## **SPEDKOST - undersøkelse av kostholdet til spedbarn i Norge**

For første gang skal det gjennomføres en landsomfattende undersøkelse av kosthold og matvaner blant spedbarn her i landet. Undersøkelsen kalles SPEDKOST og inngår i Statens ernæringsråds system for kartlegging av kostholdet i den norske befolkningen, og vil danne grunnlaget for å styrke et målrettet forebyggende helsearbeid. SPEDKOST gjennomføres av Statens ernæringsråd i samarbeid med Statens næringsmiddeltilsyn og Statistisk sentralbyrå.

Formålet med undersøkelsen er å øke kunnskapen om spedbarns og småbarns kosthold, slik at myndigheter og helsestasjoner får et bedre grunnlag for å fremme et godt kosthold og forebygge kostholdsrelaterte helseproblemer i denne aldersgruppen.

**I oktober 1998 vil foreldre til 3000 spedbarn bli invitert til å svare på et spørreskjema om kostholdet og matvaner til deres ca. 6 måneder gamle barn.**

Helsestasjonene fikk på nyåret 1998 brev med informasjon om undersøkelsen. Spørreskjemaene vil bli sendt *direkte* til spedbarnas foreldre og skal ikke deles ut og samles inn på helsestasjonene. Vi ser likevel på samarbeid med landets helsestasjoner som svært viktig i gjennomføringen av SPEDKOST. Undersøkelsen har fått sin tilslutning fra Landsgruppen av helsesøstre, og vi håper på positivt samarbeid med landets helsestasjoner.

Spørreskjemaet er vedlagt til orientering. Helsesøstre har kommentert skjemaet og kommet med innspill.

Det er barn født i Norge av norske/skandinaviske mødre i perioden 27. april 1998 -17. mai 1998 som er trukket ut til å delta i SPEDKOST. Mor til barnet får tilsendt brev og spørreskjema fra Statistisk sentralbyrå ca. 2 uker før barnet fyller 6 måneder. Utsending av de 3000 spørreskjemaene vil strekke seg over 3 uker med start 12. oktober 98. I tillegg blir det én påminning og én purrerunde.

Datainnsamlingen avsluttes i midten av desember 1998. Spedbarnas foreldre/foresatte skal fylle ut spørreskjemaet hjemme, bortsett fra spørsmål om barnets vekt og lengde, som vi ber om blir påført på helsestasjonene ved 6-månederskontrollen.

## Helsestasjonenes rolle ved gjennomføring av SPEDKOST

Vi ber helsestasjoner som har mulige deltakere i SPEDKOST blant «sine» barn, dvs. - barn født av norske/skandinaviske mødre i perioden 27.04-17.05.98 og som skal til 6-månederskontroll i oktober-november 1998 om følgende:

1. Fint om vedlagte oppslag om SPEDKOST henges opp på et godt synlig sted på helsestasjonen, så snart som mulig. Plakaten er tenkt som en påminning om SPEDKOST og en motivasjon til foreldrene om deltakelse.
2. Vi ber om at dere spør foreldre som kommer med barnet til 6-månederskontroll i den aktuelle perioden om de har fått tilsendt spørreskjema og om de skal delta i SPEDKOST.
3. Vi ber om at dere veier og måler lengden på barna som deltar i SPEDKOST.
4. Vi ber om at dere fører på barnets vekt og lengde ved 6-månederskontrollen og barnets fødselsvekt og -lengde på spørreskjemaet som foreldrene har med. De foreldrene som ønsker å være med, men har glemt å ta med skjemaet, påfører selv vekt og lengde når de kommer hjem.

Undersøkelsesopplegget for SPEDKOST egner seg ikke til å kartlegge kostholdet hos innvandrerbarn. Det planlegges derfor egne undersøkelser av innvandreres kosthold.

### Motivasjon til deltakelse

En pilotundersøkelse er gjennomført ved 9 helsestasjoner i Oslo. Oppslutningen var her svært høy; 87 % av de inviterte har deltatt. Ved å sende spørreskjema direkte og ikke via helsestasjonene som i pilotundersøkelsen, må vi regne med en noe lavere svarprosent, men håper likevel på høy deltakelse. For å få et riktig bilde av hva spedbarn i Norge spiser og drikker, er det viktig med størst mulig oppslutning. Det er derfor svært viktig at landets helsestasjoner deltar som støttespillere i arbeidet for å motivere foreldrene til deltakelse.

### Kosthold til barn ved 12 måneders alder og 2 års alder

Kostholdet til barn ved 12 og 24 måneders alder vil også bli kartlagt. Dette igangsettes i 1999. Barna som deltar ved 6 måneders alder kontaktes på nytt når de er ett år gamle, mens det sendes ut spørreskjema til en ny gruppe 2-åringer. Vi kommer tilbake med nærmere informasjon om gjennomføringen av denne delen av SPEDKOST.

Dersom det er spørsmål om SPEDKOST, er dere velkomne til å ta kontakt med prosjektleder Britt Lande i Statens ernæringsråd. Vi håper på godt samarbeid med landets helsestasjoner om SPEDKOST.

Vennlig hilsen

  
Gunn-Elin Aa. Bjørneboe  
direktør

  
Britt Lande  
rådgiver

Vedlegg

## DOKUMENTASJON AV TREKKINGA VED

### SPEKOSTUNDERSØKELSEN 6- MÅNEDER

#### Utvælgsplan:

Mødre til alle 3000 barn født fom 27/4-98 og tom 3000 fødte barn. Mødre som ikke er født i Skandinavia skal ikke være med her. Dersom det er tvilling, trilling osv i en familie skal moren kun forekomme som et io i utvalget.

De 3000 mødrene skal få tilsendt et postalt spørreskjema.

#### Trekkeprosessen:

- Selektorer alle barn født etter mars 1998 fra vårt eget trekkeregister. Noen familiefil fra seksjon 320 finnes ikke lenger, er nedprioritert slik at det kun finnes en fil pr 1/1-98. Noe rusk blir det ved å benytte trekkeregister, men det skulle ikke ha noen stor betydelse slik jeg ser det. I alt 17 696 barn skrevet til utdata.
- Overfører utdata til pc og leser ascii-fila inn i dbasefila h:\gew\prosjekt\1998\spebrn98\kjos85.dbf.
- Fjerner barn som er født før den 27 i april måned, dette gjaldt 4519 barn. Fila kjos85.dbf inneholder nå 13 177 barn født fom 27/4-98 tom 22/7-98 (sistnevnte dato har med ajourføringen av trekkereg. å gjøre!).
- Lager en indeks på familienummer som er unik (unique) og kopierer kun feltet fam\_nr til ny fil ved navn famfil1.dbf uten dubletter på fam\_nr nivå. I alt 12 974 familienumre kopiert.
- Lager en ascii-fil av famfil1.dbf (famfil1.asc) og overfører denne til comparex hvor jeg så kobler denne fila med trekkereg. for å hente alle familiemedlemmer til barna med dette familienummeret. I alt 44 230 personer var det i disse familiene totalt, som så ble skrevet til utdata.
- Et av utvalgskriteriene er at mødrene skal ha fødeland innenfor Skandinavia, har i den sammenheng behov for variabelen fødeland fra fødelandsfila. Tok derfor kontakt med Kåre Nygård ved seksjon 320 og fikk lesetillatelse på datasettet p1214.s0130.i970c1a1.g9500.v00. Brukte familiefila (alle familiemedlemmer) som var utdata fra forrige kjøring som input, selekterte kvinner som ikke var barn (perskode <> 3) fra denne fila og sorterte dem på fødselsnummer. Matchet så denne fila med fødelandsfila, de som matchet fikk fødeland påført bakerst på fila, i alt 12 317 kvinner matchet her.
- Overførte fila påført fødeland til pc og leste fila inn i fland.dbf. Matchet fland.dbf med kjos85.dbf (dvs mor-fila med spebarnsfila) og la over mors fødeland, fødselsnummer, sivilstand og navn. I alt 12 517 barn av 13 177 barn fikk mors-opplysninger her, dvs 660 barn uten match. Årsaken til det er at de mødrene som har innvandret til Norge etter 1995 ikke ligger på fødelandsfila ettersom fødelandsfila er fra 1/1-95. De barna hvor respektive mor ikke lå på fødelandsfila forkastes fra trekkgrunnlaget da vi må anta at disse mødrene har utenlandsk opprinnelse.
- Kopierte til fila trekkf1.dbf de barn som hadde en mor som hadde Norge, Sverige eller Danmark som fødeland, ialt 11 768 barn kopiert.
- Tok dublettkontroll på familienummer av fila trekkf1.dbf. Ialt 192 dublett funnet her, de ble kopiert til fila dublett.dbf og så fjernet fra fila trekkf1.dbf etterpå. Dette fordi at vi skal unngå at en mor med tvillinger, trillinger osv. ikke skal få tilsendt flere skjema. Fila trekkf1.dbf består nå av 11 576 barn.

- Lager en indeks på substr(f\_nummer,3,2)+substr(f\_nummer,1,2)+substr(f\_nummer,7,5) tag tiden. Tildeler de første 3000 barna merket 'X' i feltet trukket. Barna som ble merket og valgt ut /trukket til denne undersøkelsen er født i perioden 27.04.98 - 17.05.98. Av de 3000 barna som er i utvalget nå er 1589 (53,0 %) gutter og 1411 (47,0 %) jenter.
- Foretar så en opptelling etter landsdel for å se nærmere på hvordan utvalget fordeler seg rent geografisk, og hvordan dette er sammenlignet med levendefødte barn totalt i Norge for 1996 ifølge Statistisk årbok:

Landsdel	Antall spebarn i utvalget	Utvalget i %	Levendefødte i 1996 i %
1. Akershus, Oslo	621	20,7	22,7
2. Østfold, Hedemark, Oppland, Buskerud, Telemark og Vestfold.	735	24,5	23,6
3. Aust-Agder, Vest-Agder og Rogaland.	451	15,0	15,2
4. Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romdsdal	575	19,2	18,4
5. Sør- og Nord-Trøndelag	276	9,2	9,0
6. Nordland, Troms og Finnmark.	342	11,4	11,1
Sum:	3000	100	100

- Av de 3000 mødrene var 1471 ugift, 1383 gift, 7 var enke, 121 skilt og 18 var separert.
- Påfører utvalget io\_nr fra 1-3000 i feltet io\_nr.
- Splitter utvalget i 3 puljer utfra når barna var født. Puljekoden ligger i feltet uts\_pulje.

Uts_pulje med io_nr-serie	Født i perioden	Antall io
1. 00001-01052	27.04.98 - 03.05.98	1052
2. 01053-02147	04.05.98 - 10.05.98	1095
3. 02148-03000	11.05.98 - 17.05.98	853
Sum:		3000

- Filer for utsending: Bruker mors navn istedet for barnets navn på konvolutten. Lagde adresse- og skjemafiler (m/strekkoder) fordelt på utsendingspulje.



## De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 98/77 M.H. Erichsen og T. Halvorsen: Marshall-planen og norsk offisiell statistikk. 20s.
- 98/78 K.A. Brekke og R. Aaberge: Ekvivalensskala og velferd. 18s.
- 98/79 E. Gulløy, S. Opdahl og I. Øyangen: Levekår og forbruk blant studenter 1998: Hovedresultater og dokumentasjon. 174s.
- 98/80 D. Roll-Hansen: Forbruksundersøkelsen 1997: Dokumentasjonsrapport. 88s.
- 98/81 Ø. Døhl: Temperaturkorrigering av energiforbruket: En empirisk analyse. 109s.
- 98/82 T. Vogt: Dokumentasjonsrapport AKU - 1997. 44s.
- 98/83 A.B. Svinset: Plan for SSBs arbeid med KOSTRA fram til fullskala drift. 25s.
- 98/84 D. Roll-Hansen, L. Solheim og L.C. Zhang: Kopiering ved universiteter og høyskoler. Korrigert utgave. 88s.
- 98/85 T. Vogt: Dokumentasjonsrapport - Arbeidsmiljø og omstilling. 18s.
- 98/86 A. Hallenstvedt og E. Sørensen: Omsetningsstatistikk for industrien. 29s.
- 98/87 B. Mathisen: Flyktninger og arbeidsmarkedet 4. kvartal 1997. 40s.
- 98/88 J. Sexton: Fremskrivning av tidsserier i KNR. 20s.
- 98/89 A.H. Foss: Definisjoner og beregningsmetoder for dødelighetstabell. 16s.
- 98/90 T. Dale: Samordnet levekårsundersøkelse 1998 - panelundersøkelsen: Dokumentasjonsrapport. 95s.
- 98/91 L. Lindholt: Rammevilkår for energigjenvinning av plast. 14s.
- 98/92 T. Vogt: Folatkunnskap blant kvinner i fertil alder: Dokumentasjonsrapport. 17s.
- 98/93 B.L. Western: Beregning av vekter til inntekts- og formuesundersøkelsene 1995. 14s.
- 98/95 R. Johannessen: Prisindeks for hotellovernatting - delundersøkelse i konsumprisindeksen. 18s.
- 98/96 K.J. Einarsen: Definisjonskatalog for videregående opplæring: Utarbeidet av arbeidsutvalget i FylkesKOSTRA-utdanning og statistikkgruppen i Prosjekt LINDA-opplæring. 1. Utgave. 27s.
- 98/97 K.A. Brekke: Om metoder for beregning av miljøprofil for ulike varer, og hva vi trenger det til. 20s.
- 98/98 I.S. Wold: Modellering av husholdningenes transportkonsum for en analyse av grønne skatter: Muligheter og problemer innenfor rammen av en nyttetremodell. 81s.
- 98/99 R. Gudem: Utvikling av statistikk over bygg- og anleggsavfall. 56s.
- 98/100 T. Skjerpen: Konsumfordelingssystemet i KVARTS: Teknisk dokumentasjon. 42s.
- 99/1 F. Thorkildsen: FoB2000. Kobling av adresser fra GAB og DFS - status og utvikling. 22s.
- 99/2 K. Ibenholt og K.A. Brekke: Rammevilkår for produksjon av brunt papir. 12s.
- 99/3 I. Øyangen: Liv og helse i Akershus: Dokumentasjonsrapport. 22s.
- 99/4 M.V. Dysterud og E. Engelién: Tettstedsavgrensing 1998: Teknisk dokumentasjon av nye rutiner. 53s.
- 99/5 Samordnede levekårsundersøkelser: Rapport fra brukerseminar 22. april 1996 og høringsuttalelser. 46s.
- 99/6 H. Utne: FoB2000. Sektordata: Statusrapport og tiltaksplan. 86s.
- 99/7 M. Sjøberg: Instruksjonar til og data frå eksperiment om internasjonal kvotehandel. 27s.

## Notater



Tillatelse nr.  
159 000/502

**B** *Returadresse:*  
Statistisk sentralbyrå  
Postboks 8131 Dep.  
N-0033 Oslo

Statistisk sentralbyrå

*Oslo:*  
Postboks 8131 Dep.  
0033 Oslo

Telefon: 22 86 45 00  
Telefaks: 22 86 49 73

*Kongsvinger:*  
Postboks 1260  
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 50 00  
Telefaks: 62 88 50 30

ISSN 0806-3745



**Statistisk sentralbyrå**  
Statistics Norway